

Lovforslag nr. L 22. Fremsat den 7. oktober 2004 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

Forslag

til

Lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser

§ 1. Staten yder efter reglerne i denne lov stipendier, der omfatter friplads og delvis dækning af leveomkostningerne, jf. dog stk. 4, til visse udenlandske studerende ved visse korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område.

Stk. 2. Adgang til stipendier efter stk. 1 har højt kvalificerede udenlandske studerende fra udvalgte lande med tidsbegrænset opholdstilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse. Studerende har dog ikke adgang til stipendier efter stk. 1, hvis de er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem institutionen og en institution i udlandet, eller hvis de efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere for så vidt angår de økonomiske vilkår for optagelsen på uddannelsen.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om, til hvilke uddannelser eller dele af uddannelser studerende kan opnå stipendier og om, hvilke landes statsborgere der kan opnå sådanne stipendier.

Stk. 4. En studerende, der er berettiget til at modtage stipendium efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte, kan ikke modtage stipendium til delvis dækning af leveomkostninger, jf. stk. 1.

§ 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om administrationen af ordningen, herunder om

- 1) ansøgning, tildeling og udmåling af stipendium,

- 2) ydelse af friplads,
- 3) udbetaling af stipendium til delvis dækning af leveomkostninger,
- 4) tilbagekaldelse af stipendietilsagn, og
- 5) tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium til delvis dækning af leveomkostninger, med regler om forfaldstid, forrentning og inddrivelse m.v.

Stk. 2. Stipendium til delvis dækning af leveomkostninger skal udgøre mindst et beløb, der svarer til satsen for stipendium til udeboende studerende ved videregående uddannelser efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte

§ 3. Undervisningsministeren kan bemyndige en styrelse under Undervisningsministeriet eller en anden offentlig institution til at varetage administrationen af stipendieordningen, ligesom undervisningsministeren kan bemyndige en af disse eller de uddannelsesinstitutioner, der udbyder de pågældende uddannelser, til at træffe afgørelse om tildeling af stipendiet i forbindelse med afgørelse om optagelse af den studerende. Afgørelser, der træffes efter en sådan bemyndigelse, kan indbringes for undervisningsministeren efter nærmere af ministeren fastsatte regler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan endvidere efter udbud bemyndige en selvejende institution eller privat virksomhed til at varetage administration af stipendieordningen.

§ 4. Loven træder i kraft den 1. marts 2005 og har virkning for tildeling af stipendier til uddannelse, der begyndes den 1. august 2005 eller senere.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Det danske samfunds fremtidige vækst, velstand og udvikling er afhængig af højtuddannet arbejdskraft. Regeringens målsætning om, at Danmark skal være et af de førende, højteknologiske samfund inden 2010 påvirkes af bl.a. uddannelsessystemets evne til at tiltrække højt kvalificerede danske og udenlandske unge til uddannelser i Danmark. Uddannelsesinstitutionerne har som centrale videns- og kulturbærende institutioner en stor international berøringsflade, og omfattende samarbejde er en væsentlig brik i udviklingen af Danmark til udfordringerne i en global verden.

Virksomheder rekrutterer veluddannet arbejdskraft fra hele verden, og flere og flere studerende søger uddannelser uden for deres hjemlande. Både danske og udenlandske studerende ønsker i stigende grad uddannelser, der retter sig mod beskæftigelse på et globalt arbejdsmarked.

Danmark skal også i fremtiden kunne tilbyde en arbejdsstyrke med højt kvalificerede personer, hvis vi skal kunne fastholde danske virksomheder og danske arbejdspladser, etablere nye videnstunge virksomheder, og tiltrække udenlandske virksomheder til Danmark. Endnu flere danske veluddannede med et udenlandsk studieophold bag sig og endnu flere udlændinge med en dansk uddannelse, vil bidrage til at øge dels Danmarks konkurrencekraft, dels udviklingen af et mere globalt orienteret dansk arbejdsmarked.

Regeringen afgav på denne baggrund den 21. april 2004 en redegørelse til Folketinget om styrket internationalisering af uddannelserne (R 14). Redegørelsen er afgivet af undervisningsministeren og ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling i fællesskab og omfatter et oplæg til en sammenhængende plan for styrket internationalisering af uddannelserne.

Med dette lovforslag udmøntes redegørelsens forslag om en stipendieordning inden for Undervisningsministeriets område. Ministeren for Videnskab, Tek-

nologi og Udvikling etablerer en selvstændig stipendieordning for sit område.

Redegørelsen betoner bl.a., at den internationale dimension i uddannelserne skal styrkes til gavn for den fortsatte udvikling af uddannelser og undervisning. Indførelse af en stipendieordning på de videregående uddannelser er et af initiativerne i redegørelsen.

I et globalt perspektiv er der stigende behov for højtuddannede med internationale kompetencer. Derfor er mobiliteten blandt studerende og arbejdstagere af afgørende betydning. Allerede nu studerer flere millioner verden over uden for deres respektive hjemlande, og antallet ventes at stige i de kommende år.

Det er et gode, når danske studerende uddanner sig i udlandet og bringer internationale erfaringer med hjem. På samme måde er det et gode, når udlændinge uddanner sig i Danmark og bringer erfaringer fra studieophold i Danmark med tilbage til hjemlandet eller et andet land. Det er tillige en gevinst for samfundet, hvis de studerende efter endt uddannelse får ansættelse i danske virksomheder i Danmark eller i udlandet og på den måde fungerer som ambassadører for Danmark. Bl.a. af disse grunde fokuserer redegørelsen og dermed også lovforslaget på mobilitet som et centralt element.

Endvidere er det til gavn for studiemiljøerne i Danmark, og dermed for de danske studerende her i landet, at der tilføres nye impulser og en ny bredde i erfaringsgrundlaget, når udenlandske studerende deltager i undervisningen. Det vil være kendetegnende for de udenlandske studerende, der søger til Danmark – såvel de betalende som de, der opnår stipendium – at de er åbne over for fremmede kulturer, at de har et højt fagligt niveau og en høj arbejdsmoral, og at de tilfører sproglige kompetencer til undervisningsmiljøet. Hertil kommer, at mangfoldighed blandt studerende er en gevinst for det faglige og sociale studiemiljø.

Stipendieordningen foreslås anvendt både til hele uddannelser og dele af uddannelser, f.eks. forløb, der afslutter en eksamen eller en grad.

2. Lovforslagets indhold

I internationaliseringsredegørelsen (R 14) har regeringen stillet tre væsentlige forslag til ændringer, der tilsammen skal danne grundlag for, at der kan føres en målrettet offensiv og ekspansiv uddannelsespolitik. De tre samtidige ændringer er bortfald af taxametertilskud, indførelse af en betalingsordning (studieafgift) og etablering af en stipendieordning (friplads og delvis dækning af leveomkostninger).

Stipendieordningen skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende), der fremsættes samtidig med dette lovforslag. Ifølge det pågældende lovforslag vil de berørte uddannelsesinstitutioner for fremtiden ikke længere få taxametertilskud for de udenlandske studerende, der hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler m.v., som Danmark har indgået, har krav på ligestilling i økonomisk henseende med danske statsborgere. Til gengæld udbydes uddannelserne til de pågældende som indtægtsdækket virksomhed.

Etablering af en stipendieordning for udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser skal tiltrække højt kvalificerede studerende, der ikke i forvejen har krav på ligestilling med danske studerende med hensyn til optagelse på et studium, herunder f.eks. højt kvalificerede studerende fra oversøiske lande, der deltager i naturvidenskabelige, højteknologiske eller merkantile uddannelser som f.eks. bioanalytikeruddannelsen, diplomingeniøruddannelsen, uddannelsen til professionsbachelor i karakteranimation (bl.a. tegnefilm og spil) eller erhvervsakademiuddannelse (AK) inden for international handel og markedsføring. Det er bl.a. forskning og uddannelse inden for disse områder, der skal bidrage til vækst og langsigtet udvikling af erhvervslivet i Danmark. Satsningen på netop disse områder understøtter regeringens målsætninger om at styrke de naturvidenskabelige, højteknologiske og merkantile uddannelser bl.a. med henblik på at tilgodese erhvervslivets efterspørgsel efter netop disse kompetencer. Derfor vil det også være til gavn for vækst og udvikling i Danmark, hvis nogle af de udenlandske studerende efter afsluttet uddannelse får arbejde her i landet inden for de fagområder, hvor antallet af danske studerende ikke er tilstrækkeligt til at dække efterspørgslen.

Forslagene indebærer udover etablering af en stipendieordning, at uddannelsesinstitutionerne får frihed til at drive kommercielle uddannelsesaktiviteter på det globale uddannelsesmarked gennem opkræv-

ning af betaling fra visse udenlandske studerende, hvorved Danmark kan få del i den betalingsdygtige del af udenlandske studerende. Optagelse af udenlandske studerende omfattet af betalingsordningen indebærer, at de ikke udløser statstilskud, men at optagelsen sker som indtægtsdækket virksomhed.

Stipendieordningen vil i lighed med betalingsordningen ikke omfatte de studerende, som 1) er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark, 2) er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem en dansk institution og en institution i udlandet eller 3) efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, særlige konventioner og udvekslingsaftaler m.v., har ret til ligebehandling med danske statsborgere ved optagelse på de pågældende hele eller dele af hele uddannelser. Familiesammenførte udlændinge og udlændinge, der har fået asyl i Danmark, vil således ikke blive omfattet af stipendieordningen.

Lovforslaget vedrører en stipendieordning, som består af et begrænset antal stipendier under hensyn til en fast økonomisk ramme, der fastsættes på de årlige finanslove. Stipendieordningen består af delvis dækning af leveomkostninger og tildeling af friplads. Tildeling af friplads indebærer, at den udenlandske studerende fritages for betaling af studieafgift. For så vidt angår den delvise dækning af leveomkostninger kan undervisningsministeren udnytte sin hjemmel i lovforslagets § 2 til f.eks. at bestemme, at støtten skal udbetales på flere niveauer, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 2, samt til at fastsætte andre regler om, hvorledes støtten beregnes. Der foreslås fastsat regler om stipendier svarende til mindst det danske SU-stipendie-niveau.

Skatteministeriet har om stipendieordningen oplyst, at en ordning som den her foreslåede i lighed med andre uddannelsesstipendier bør være omfattet af den begrænsede skattepligt. Skatteministeriet vil derfor, inden loven træder i kraft, tage initiativ til, at den foreslåede stipendieordning bliver indarbejdet i bekendtgørelsen om A-indkomst, hvor reglerne om begrænset skattepligt hører til.

Det foreslås, at stipendieordningens administration varetages af undervisningsministeren. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om administrationen af ordningen, herunder om ansøgning, tildeling, udmåling, ydelse af friplads, udbetaling af stipendium til delvis dækning af leveomkostninger, om tilbagekaldelse af stipendietilsagn og om tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium til delvis dækning af leveomkostninger. Ministeren bemyndiges til at udpege administratoren af ordningen. Det forventes, at CIRI-

US – Center for information og rådgivning om internationale uddannelses- og samarbejdsaktiviteter udpeges til at varetage den centrale administration af ordningen.

Stipendieordningen er henvendt til den enkelte studerende, og tildeling vil foregå på baggrund af individuel ansøgning. Ansvar for visitering og udvælgelse af de konkrete studerende, herunder vurdering af om de pågældende er højt kvalificerede, forventes at skulle ligge hos de uddannelsesinstitutioner, der udbyder de pågældende uddannelser.

Ministeren fastsætter regler om, til hvilke uddannelser og lande, stipendieordningen skal henvendes. Det påtænkes lejlighedsvis at sammensætte et rådgivende panel med repræsentanter for uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet, som kan bistå ministeren med forberedelse af disse tilbagevendende prioriteringer. Ved udvælgelse af uddannelser og lande vil der blive lagt saglige kriterier til grund, således at der bl.a. ikke sker forskelsbehandling efter nationalitet uden en saglig begrundelse. Udvælgelsen af lande vil være baseret på kendskabet til, hvilke lande der har teknologiske eller naturvidenskabelige innovative miljøer på et internationalt anerkendt niveau inden for de fagområder, der efterspørges i Danmark. Udvælgelsen af højt kvalificerede studerende vil være baseret på de kvalifikationer, der normalt ligger til grund for vurdering af adgangsgivende eksamen især på de fagområder, der indgår i de udvalgte uddannelser (f.eks. gode karakterer i naturvidenskabelige fag).

Finansieringen af stipendieordningen skal ses i sammenhæng med betalingsordningen, idet udgiften til stipendieordningen er forudsat afholdt af den mindredgift til taxametertilskud, der følger af betalingsordningen.

Ordningen foreslås at få virkning fra og med studieåret 2005/06.

For tiden opholder den overvejende del af udenlandske studerende sig i Danmark som led i udvekslingsprogrammer, bilaterale statslige aftaler eller aftaler mellem danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner. Forholdene for disse studerende vil ikke blive ændret som følge af stipendieordningen. Det samme gælder allerede optagne studerende, idet disse heller ikke omfattes af det samtidig hermed fremsatte lovforslag om afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling. Disse studerende vil ikke blive berørt af nærværende lovforslag i relation til det igangværende studie.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget forventes at medføre en udgift på ca. 15 mio. kr. årligt ved fuld indfasning, svarende til udgifter til friplads og stipendium til en årlig bestand på ca. 120 studerende - forbundet med et årligt optag i størrelsesorden 35 studerende - samt udgifter til administration af ordningen. Ordningen foreslås administreret som en fast rammebevilling. Antallet af studerende, der årligt kan tildeles friplads og stipendium vil afhænge af de udvalgte uddannelser og den fastsatte størrelse af det stipendium, der ydes til delvis dækning af leveomkostninger. Ordningen vil kunne omfatte såvel hele uddannelser som kortere uddannelsesforløb og vil medføre en stigende udgiftsprofil i indfasningsperioden. Stipendium til delvis dækning af leveomkostninger er forudsat udbetalt løbende. Der forventes afsat 1 mio. kr. i 2005, 10 mio. kr. i 2006 og 15 mio. kr. årligt herefter som en samlet ramme for tildeling af friplads og studieafgift samt afholdelse af udgifter til administration. Udgiften i 2006 og frem er forudsat finansieret af mindredgiften til taxametertilskud som følge af det samtidigt fremsatte forslag om afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende. Udgiften i 2005 finansieres af øvrige midler inden for Undervisningsministeriets ramme.

4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Forslaget medfører, at der skal etableres en administration af stipendieordningen, herunder til behandling af ansøgninger og tildeling af stipendier m.v. Ansvar for ordningens administration påhviler Undervisningsministeriet, men det forventes, at opgaven i et vist omfang skal varetages af CIRIUS efter bemyndigelse. Ordningen vurderes ikke at have øvrige administrative konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Studerende, der efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, har krav på ligestilling med danske statsborgere,

F. t. 1. om stipendier til visse udenlandske studerende m.v.

bliver ikke omfattet af nærværende lovforslag, idet de efter afgrænsningen i det samtidig fremsatte lovforslag om afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende indgår ved beregningen af taxameterstilskud og således ikke kan optages som betalende heltidsstuderende. Lovforslaget indeholder således ikke EU-retlige aspekter.

8. Høring

Et udkast til lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Amtsrådsforeningen, KL, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, Danmarks Evalueringsinstitut, Rektorkollegiet, CVU-rektorkollegiet, Interesseorganisationen for handelsskolernes ledelser (HF), Foreningen af skoleledere ved tekniske skoler, Handelsskolernes Bestyrelsesforening, Foreningen af landbrugs-skoler, Rådet for de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, Danmarks Erhvervsskoleforening, Han-

delsskolernes Lærerforening, Dansk Teknisk Lærerbund, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation, Rådet for Mellemlange Videregående Uddannelser, Erhvervsakademirådet, Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Registrerede Revisorer, CIRIUS, Rigsrevisionen, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, Danske Studerendes Fællesråd, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danmarks Landboungdom, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Landssammenlutningen af Handelsskoleelever, Lærerstuderendes Landskreds, Pædagogstuderendes Landsråd, Konkurrencestyrelsen, Landbrugsuddannelsesudvalget, Foreningen af frie Samarbejdende MVU-Institutioner, Lærerseminariernes Rektorforsamling, Pædagogerens Rektorforsamling og Sundhedsstyrelsen.

Lovudkastet har endvidere været offentliggjort på Undervisningsministeriets hjemmeside.

9. Vurdering af konsekvenser for lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Der forventes en udgift på ca. 1 mio. kr. i 2005, ca. 10 mio. kr. i 2006 og ca. 15 mio. kr. årligt herefter.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til stk. 1

Det foreslås, at der etableres en stipendieordning for visse udenlandske studerende i visse korte og mellemlange videregående uddannelser i Danmark.

Stipendieordningen skal anvendes til at tiltrække udenlandske studerende inden for områder, der har særlig dansk bevågenhed eller interesse, f.eks. i form af, at danske virksomheder mangler kvalificeret arbejdskraft på området, eller at Danmark har prioriteret området ved investeringer eller lignende. Forslaget tager derfor sigte på at tiltrække højt kvalificerede uden-

landske studerende fra udvalgte lande til deltagelse i visse korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område, herunder f.eks. højt kvalificerede studerende, der deltager i naturvidenskabelige, højteknologiske eller merkantile uddannelser som f.eks. bioanalytikeruddannelsen, diplomingeniøruddannelsen, uddannelsen til professionsbachelor i karakteranimation (bl.a. tegnefilm og spil) eller erhvervsakademiuddannelse (AK) inden for international handel og markedsføring.

Til stk. 2

Udvælgelsen af højt kvalificerede studerende vil være baseret på de kvalifikationer, der normalt ligger til grund for vurdering af adgangsgivende eksamen

især på de fagområder, der indgår i de udvalgte uddannelser, f.eks. gode karakterer i naturvidenskabelige fag.

Satsningen på netop disse områder understøtter regeringens målsætninger om at styrke de naturvidenskabelige, og højteknologiske eller merkantile uddannelser. Det er bl.a. forskning og uddannelse inden for disse områder, der skal bidrage til vækst og langsigtet udvikling af erhvervslivet i Danmark.

Ordningen omfatter studerende med tidsbegrænset opholdstilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse i visse korte og mellemlange videregående uddannelser. Det medfører, at en udlænding, der er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold på andet grundlag end uddannelse, skal søge om ny opholdstilladelse med henblik på uddannelse, hvis pågældende ønsker at studere i Danmark. Ordningen omfatter alene udenlandske studerende, der har uddannelse som opholdsgrundlag, og som ikke har krav på ligestilling med danske studerende. Ordningen omfatter således ikke studerende, der er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem institutionen og en institution i udlandet (hvis institutionen får tilskud til studiepladsen efter de almindelige tilskudsregler). Ligeledes omfatter ordningen ikke studerende som på andet grundlag lovligt har ophold i Danmark af mindst et års varighed med henblik på varigt ophold. Det vil sige familie-sammenførte udlændinge og udlændinge, der har fået asyl i Danmark.

Forslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag om afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende, der indebærer, at de berørte uddannelsesinstitutioner for fremtiden ikke længere får taxameterstilskud for de udenlandske studerende, der hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller efter internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling i så henseende med danske statsborgere. Til gengæld udbydes uddannelserne til de pågældende som indtægtsdækket virksomhed.

Til stk. 3

Det foreslås, at ministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke uddannelser der omfattes, og fra hvilke lande, de begunstigede studerende kan komme. Det er hensigten, at udvælgelsen af uddannelser skal ske inden for naturvidenskabelige, højteknologiske eller merkantile uddannelser som f.eks. erhvervsakademiuddannelse (AK) inden for visse tekniske uddannelser, bioanalytikeruddannelsen, diplomingeniøruddannelsen, uddannelsen til professionsbachelor i karak-

teranimation (bl.a. tegnefilm og spil) eller erhvervsakademiuddannelse (AK) inden for international handel og markedsføring.

Bemyndigelsen i loven, hvorefter undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke landes statsborgere, der kan få mulighed for at opnå stipendier efter loven, forudsættes anvendt således, at der sker en prioritering af lande, hvor uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet har erfaring for, at det faglige niveau på de prioriterede uddannelser er højt, samt af lande, hvorfra de studerende kan bibringe de danske uddannelser og institutioner inspiration til attraktive tilrettelæggelsesformer, pædagogiske metoder og øvrige studieforhold. Reglerne tænkes at skulle afspejle de ændrede prioriteringer, som udviklingen i erhvervslivet og på det globaliserede marked kan begrunde.

Generelt vil sådanne lande for tiden kunne lokaliseres især i Nordamerika, Australien og Sydøstasien. Endvidere vil andre lande uden for EU/EØS, som Danmark har særlige uddannelsesfaglige, forskningsmæssige, politiske, kulturelle eller erhvervmæssige forbindelser med, kunne forventes at blive prioriterede.

Da prioriteringen forudsættes at omfatte et begrænset antal lande i hvert studieår, foreslås i lovforslaget, at der løbende og med en frekvens på ca. fire år skal foretages en revision af listen over prioriterede lande.

Det påtænkes at sammensætte et rådgivende panel med repræsentanter for uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet, som kan bistå ministeren med forberedelse af disse tilbagevendende prioriteringer. Ved udvælgelsen vil der blive lagt saglige kriterier til grund, således at der ikke sker forskelsbehandling efter nationalitet uden en saglig begrundelse.

Udvælgelsen vil som udgangspunkt skulle ske for en 4-årig periode ad gangen.

Til stk. 4

Ordningen består dels af tildeling af friplads, der indebærer, at den studerende ikke skal betale studieafgift, dels af delvis dækning af leveomkostninger mindst svarende til det danske SU-stipendie-niveau, som dog ikke kan tildeles, hvis den pågældende er berettiget til stipendium efter lov om statens uddannelsesstøtte. De nærmere regler om stipendier fastsættes efter § 2.

Der gives efter forslaget ikke mulighed for at studerende, der allerede har ret til at oppebære uddannelsesstøtte efter lov om statens uddannelsesstøtte, kan opnå stipendier til dækning af leveomkostninger efter forslaget. Lovforslaget udelukker derimod ikke, at ud-

lændinge, der måtte have ret til uddannelsesstøtte efter lov om statens uddannelsesstøtte, kan opnået stipendium til friplads efter forslaget. Der er således tale om en undtagelse fra hovedreglen i § 1, stk. 1, om, at stipendierne omfatter både friplads og dækning af leveomkostninger. Det forventes kun sjældent at blive aktuelt, at en udenlandsk studerende, som er omfattet af § 1, stk. 2, og som således bl.a. hverken er familie-sammenført eller flygtning eller efter EU-retten etc. har ret til ligestilling med danske statsborgere m.h.t. betaling for uddannelsen, opfylder betingelserne for opnåelse af uddannelsesstøtte. I sådanne tilfælde vil § 1, stk. 4, medføre, at tildeling af stipendium efter § 1, stk. 1, alene udløser friplads, og i tilfælde af, at betingelserne for opnåelse af uddannelsesstøtte først opfyldes fra et senere tidspunkt, vil retten til stipendium efter denne lov bortfalde ved opnåelsen af retten til uddannelsesstøtte.

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at ministeren bl.a. kan fastsætte regler om principper og procedurer for tildeling af stipendium herunder friplads, beregning af stipendiets størrelse og udbetalingsform, betingelser og procedure for tilbagekaldelse af stipendietilsagn samt regler om tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium til delvis dækning af leveomkostninger. Reglerne kan f.eks. omfatte krav til form og fremgangsmåde ved indgivelse af ansøgning og krav til institutioners og myndigheders behandling af ansøgningerne m.v. Hvis der er tale om et flerårigt studieophold forventes et stipendietilsagn genbevilget inden for den årlige ramme, hvis den studerendes studieaktivitet mv. kan begrunde det. Afgørelsen vedr. den begunstigedes uddannelse og hjemland tænkes således ikke genoptaget.

Stipendieordningen henvender sig efter lovforslaget til den enkelte studerende, og tildeling af stipendier vil skulle foretages på baggrund af individuelle ansøgninger.

Det forventes, at institutioner med videregående uddannelser i kraft af deres internationale samarbejdsrelationer aktivt vil fremkalde ansøgninger fra højt kvalificerede studerende fra de prioriterede lande.

Da der er tale om forholdsvis mange institutioner for korte og mellemlange videregående uddannelser sammenholdt med antallet af stipendier – som i udgangspunktet vil udgøre ca. 35 på årsbasis –, vil det være nødvendigt at foretage en centralt styret prioritering af ansøgningerne på baggrund af indstillinger fra institutioner med de prioriterede uddannelser og de

fornødne faglige, herunder undervisningssproglige kompetencer.

Den centrale myndighed vil også skulle varetage den nærmere juridiske og økonomiske administration af ordningen.

Det forventes, at opgaven indtil videre vil blive henlagt til CIRIUS - Center for information og rådgivning om internationale uddannelses- og samarbejdsaktiviteter, der er en institution under Undervisningsministeriet.

Den skitserede administrationsmodel bygger på kendte rutiner, som både CIRIUS og institutionerne har erfaring med fra EU's Erasmus-programmer. Med denne model påføres uddannelsesinstitutionerne ansvaret for identifikation af udenlandske samarbejdspartnere samt tiltrækning, visitering og udvælgelse af studerende, der kan opnå stipendium hos uddannelsesinstitutionerne. Uddannelsesinstitutionerne vil på denne måde kunne anvende stipendieordningen som et aktiv ved tiltrækningen af betalende udenlandske studerende.

Danske institutioner eller netværk af institutioner, der udbyder den type af uddannelser, der optræder på listen over prioriterede uddannelser, vil kunne benytte de samarbejdsaftaler, som de allerede har i de prioriterede lande. Hvis institutionerne har udvekslingsaftaler, der indebærer at danske og udenlandske studerende kan udveksles, er disse studerende dog ikke omfattet af loven.

Administrationen tænkes tilrettelagt således, at institutionerne inden en vis årlig frist indsender ansøgning til CIRIUS med angivelse af udenlandske ansøgere om optagelse, der efter institutionens opfattelse bør være berettiget til stipendium i det kommende studieår. På baggrund af listen over prioriterede uddannelser, prioriterede lande og den indsendte dokumentation fra uddannelsesinstitutionen tildeler CIRIUS institutionen et eller flere stipendier til de indstillede udlændinge. Institutionen bekræfter over for den studerende, at personen dels kan optages på uddannelsen og dels kan optages med stipendium, der omfatter friplads og delvis dækning af leveomkostninger i Danmark. Med disse dokumenter kan den studerende hos Udlændingestyrelsen søge opholdstilladelse til studieformål i Danmark. Opholdstilladelsen til studier giver tillige adgang til efter ansøgning at få begrænset arbejdstilladelse, normalt svarende til maksimalt 15 timers ugentligt arbejde.

Tiltrækning af individuelle studerende, der ikke allerede er indskrevet på eller i øvrigt er tilknyttet en ud-

dannelsesinstitution i hjemlandet vil evt. kunne foregå ved medvirken af de danske ambassader i udlandet.

Ordningens nærmere administration fastsættes efter vedtagelse af lovforslaget. Det overvejes at fastsætte, at de studerende evt. via uddannelsesinstitutionen skal indsende ansøgning til CIRIUS, som den myndighed, der varetager administrationen af stipendieordningen. Ansvar for visitering og udvælgelse af de konkrete studerende forventes herefter at skulle ligge hos de uddannelsesinstitutioner, der udbyder de pågældende uddannelser. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler efter § 2, stk. 1.

Til stk. 2

Det præciseres, at stipendiet til delvis dækning af leveomkostninger i Danmark skal udgøre mindst et beløb, der svarer til stipendiesatsen for udeboende studerende ved videregående uddannelser efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte. Mindstebeløbet forudsættes herefter at svare til den til enhver tid gældende sats for det månedlige stipendium for udeboende uddannelsessøgende ved videregående uddannelser. De nærmere regler fastsættes i medfør af bestemmelsen i stk. 1, hvor der påtænkes indført mulighed for at udmåle et stipendium til et højere beløb, hvor særlige forhold gør sig gældende, fx at den studerende som følge af et handicap har særlige økonomiske behov, som man ønsker at tilgodese.

Til § 3

Til stk. 1

Det foreslås, at ministeren kan bemyndige en styrelse under Undervisningsministeriet eller en anden offentlig institution til at varetage administrationen af stipendieordningen. Som udgangspunkt forventes det, at CIRIUS får en sådan bemyndigelse. Ansvar for, at administrationen udføres efter loven, vil påhvile ministeren, også hvis bemyndigelsen anvendes.

Det foreslås endvidere, at ministeren kan bemyndige en styrelse under Undervisningsministeriet, en anden offentlig institution eller de uddannelsesinstitutioner, herunder selvejende institutioner, der udbyder de pågældende uddannelser, til i forbindelse med afgørelse om optagelse at træffe afgørelse om tildeling af stipendiet.

Det foreslås, at afgørelser truffet efter bemyndigelse kan indbringes for Undervisningsministeriet efter nærmere af ministeren fastsatte regler. Ministeren kan eventuelt fastsætte regler om, at klager over afgørelser truffet efter denne bemyndigelse kun kan indbringes

for så vidt angår retlige spørgsmål. Baggrunden herfor er bl.a., at en rekursadgang vil kunne være vanskelig at fastholde, fordi afgørelsen af tildeling af stipendium indgår i sammenhæng med andre afgørelser, bl.a. om optagelse og opholdstilladelse til de pågældende studerende. Forslagets bestemmelse om mulighed for begrænsning af rekursadgang til ministeriet er således analog med klagebestemmelserne efter lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Afgørelser om tilbagekaldelse af stipendietilsagn og om tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium, jf. § 2, stk. 1, nr. 4 og 5, forudsættes dog at blive omfattet af klageadgang til Undervisningsministeriet som følge af disse afgørelses særligt indgribende karakter.

Da de nævnte selvejende institutioner ikke er en del af den offentlige forvaltning, vil det i givet fald blive fastsat i forbindelse med en bemyndigelse, at forvaltningsloven finder anvendelse for afgørelser, der træffes efter bemyndigelsen.

Til stk. 2

Der foreslås en hjemmel for ministeren til efter udbud at bemyndige en selvejende institution eller en privat virksomhed til at varetage administration af stipendieordningen. Der er ikke herved taget stilling til udbudets form. Bemyndigelsen forudsættes i givet fald anvendt på en sådan måde, at de studerendes retsstilling ikke bliver ringere end efter bestemmelserne i stk. 1. Det indebærer bl.a., at forvaltningsloven vil finde anvendelse for afgørelser, der træffes efter bemyndigelsen, og at der bliver klageadgang til Undervisningsministeriet over negative afgørelser vedrørende stipendier.

Til § 4

Det foreslås, at lovforslaget skal træde i kraft den 1. marts 2005 med virkning for tildeling af stipendier til studerende, der begynder på uddannelsen den 1. august 2005 eller senere. Det vil således ikke være muligt at give stipendier til uddannelsesforløb, som er påbegyndt forinden lovens ikrafttræden.

Det forudsættes, at bemyndigelserne til nærmere regelfastsættelse m.v. anvendes således, at der kan ydes stipendier med virkning fra den 1. august 2005. Tilsvarende forudsættes det, at der indhentes ansøgninger og træffes afgørelser om tildeling af stipendier så betids, at stipendierne kan komme til udbetaling til studerende, der optages til begyndelse af deres studie fra starten af studieåret, der begynder efter den 1. august 2005.

Til § 5

Lovforslaget gælder ikke for Færøerne og Grønland. Dette indebærer, at stipendieordningen ikke

kommer til at omfatte uddannelsesforløb på en institution på Færøerne eller i Grønland.

Til lovforslag nr. L 22. Skriftlig fremsættelse (7. oktober 2004)

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser.

(Lovforslag nr. L 22).

Det danske samfunds fremtidige vækst, velstand og udvikling er afhængig af højtuddannet arbejdskraft. Regeringens målsætning om, at Danmark skal være et af de førende, højteknologiske samfund inden 2010 påvirkes af bl.a. uddannelsessystemets evne til at tiltrække højt kvalificerede danske og udenlandske unge til uddannelser i Danmark. Uddannelsesinstitutionerne har som centrale videns- og kulturbærende institutioner en stor international berøringsflade, og omfattende samarbejde er en væsentlig brik i udviklingen af Danmark til udfordringerne i en global verden.

Virksomheder rekrutterer veluddannet arbejdskraft fra hele verden, og flere og flere studerende søger uddannelser uden for deres hjemlande. Både danske og udenlandske studerende ønsker i stigende grad uddannelser, der retter sig mod beskæftigelse på et globalt arbejdsmarked.

Danmark skal også i fremtiden kunne tilbyde en arbejdsstyrke med højt kvalificerede personer, hvis vi skal kunne fastholde danske virksomheder og danske arbejdspladser, etablere nye videnstunge virksomheder, og tiltrække udenlandske virksomheder til Danmark. Endnu flere danske veluddannede med et udenlandsk studieophold bag sig og endnu flere udlændinge med en dansk uddannelse, vil bidrage til at øge dels Danmarks konkurrencekraft, dels udviklingen af et mere globalt orienteret dansk arbejdsmarked.

Regeringen afgav på denne baggrund den 21. april 2004 en redegørelse til Folketinget om styrket internationalisering af uddannelserne (R 14). Redegørelsen er afgivet af undervisningsministeren og ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling i fællesskab og omfatter et oplæg til en sammenhængende plan for styrket internationalisering af uddannelserne.

Med nærværende forslag til lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser understøtter regeringen sin politik om øget internationalisering af uddannelserne.

Ved lovforslaget bliver det muligt for visse studerende fra udvalgte lande uden for EU / EØS at få gratis undervisning på udvalgte naturvidenskabelige, højteknologiske og merkantile uddannelser, og det bliver muligt for disse studerende at søge om stipendium til delvis dækning af deres leveomkostninger i Danmark.

Forslaget er således en del af grundlaget for en offensiv, målrettet uddannelsespolitik, der skal tiltrække højt kvalificerede unge studerende på det globale uddannelsesmarked til en række videregående uddannelser i Danmark. Lovforslaget bygger på, at det er en grundlæggende værdi for Danmark at have et internationalt studie- og forskningsmiljø med mulighed for gensidig inspiration og påvirkning. Ved at tiltrække højt kvalificerede studerende fra andre verdensdele til studiemiljøer i Danmark kan vi opnå en gunstig synergieffekt i den forstand, at danske studerende bliver mere internationalt orienterede og bedre rustet til at profilere sig i det globale videnssamfund, og udlændingene, der kommer til Danmark for at studere, kan inspirere os til nytænkning og endvidere tage dansk knowhow og danske kontakter med tilbage til deres hjemlan-

de eller ligefrem gøre en arbejdsindsats for danske virksomheder.

Forslaget indebærer, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, hvilke lande og hvilke uddannelser der bliver omfattet af muligheden for at søge friplads og stipendium til delvis dækning af leveomkostninger. Det er således meningen, at ministeren løbende kan målrette og prioritere indsatsen mod de lande og uddannelser, der vurderes at være førende og højaktuelle for Danmark på det globaliserede uddannelsesmarked.

Uddannelsesinstitutioner med erfaring i internationalt samarbejde på højt niveau forventes at tiltrække kvalificerede studerende, men ordnin-

gen vil blive administreret af en central myndighed på undervisningsministerens vegne, da der er tale om et forholdsvis stort antal institutioner på området.

Forslaget har sammenhæng med det samtidigt fremsatte lovforslag om en betalingsordning for visse udenlandske studerende.

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. marts 2005, og at den har virkning for tildeling af stipendier til uddannelse, der påbegyndes den 1. august 2005 eller senere.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.